

UDK: 351.86(82)
351.74/.75(82)
Originalni naučni rad

OBAVEŠTAJNO-BEZBEDNOSNI SISTEM REPUBLIKE ARGENTINE

Mladen Bajagić¹

Kriminalističko-policijska akademija, Beograd

Sažetak: Savremeni obaveštajno-bezbednosni sistemi predstavljaju jedan od najznačajnijih subjekata sistema nacionalne bezbednosti svih modernih država u svetu. Razlog tome, kao i stalnom reformisanju njihovog delokruga, rada, organizacije i pravaca strateškog delovanja, jeste jačanje aktuelnih globalnih pretnji bezbednosti, koje i trenutno ugrožavaju i nacionalnu bezbednost samih država i međunarodnu bezbednost. Imajući u vidu preventivnu ulogu obaveštajno-bezbednosnih sistema na obaveštajno-informativnom i bezbednosnom planu u borbi protiv tih pretnji, sve države nastoje ići u korak sa aktuelnom bezbednosnom stvarnošću XXI veka, prilagođavajući sopstvene obaveštajne i bezbednosne potencijale zahtevima vremena. U ovom radu se upravo istražuju i kritički analiziraju nastanak, istorijski razvoj, organizacija, strateške smernice i delokrug rada obaveštajno-bezbednosnog sistema Republike Argentine, države od izuzetnog značaja za region Latinske Amerike, ali i svet u celini, jer je Argentina danas sigurno značajna regionalna sila i respektabilan saveznik na globalnom planu u rešavanju gorućih bezbednosnih problema.

Ključne reči: Republika Argentina, nacionalna bezbednost, obaveštajna aktivnost, obaveštajno-bezbednosne ustanove, obaveštajno-bezbednosni sistem.

¹ Dr Mladen Bajagić, redovni profesor Kriminalistiko-policijske akademije u Beogradu. Ovaj rad je rezultat realizovanja dva naučnoistraživačka projekta: 1. „Razvoj institucionalnih kapaciteta, standarda i procedura za suprotstavljanje organizovanom kriminalu i terorizmu u uslovima međunarodnih integracija“, koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (br. 179045), realizuje Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu (2011–2014), a čiji je rukovodilac prof. dr Saša Mijalković, i 2. „Upravljanje policijskom organizacijom u sprečavanju i suzbijanju pretnji bezbednosti u Republici Srbiji“, koji finansira i realizuje Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu – ciklus naučnih istraživanja 2015-2019. godine.

Uvod

Istraživanje savremenih obaveštajno-bezbednosnih sistema u svetu zahteva prethodno znanje o prirodi i funkcionisanju političkog sistema države čiji se sistem istražuje i analizira, jer je politički sistem okvir koji obezbeđuje ustavne, zakonske i druge pretpostavke, neophodne za organizaciju sistema nacionalne bezbednosti, time i obaveštajno-bezbednosnog sistema svake savremene države. Naime, od toga da li je u pitanju predsednički, parlamentarni, ili kombinacija ovih sistema, zavisi mnoštvo pitanja vezanih na funkcionisanje sistema nacionalne bezbednosti. Primera radi, to su pitanja *ko rukovodi* sistemom (predsednik države ili premijer), *kakvi su oblici kontrole rada* obaveštajno-bezbednosnih ustanova od strane izvršne vlasti, i *na koji način su rešena pitanja koordinacije svih poslova* od značaja za uspešno i efikasno funkcionisanje obaveštajno-bezbednosnog sistema između zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. To je slučaj i kod Republike Argentine (zvanično Argentinska Republika – *República Argentina, Nación Argentina*).

Republika Argentina se nalazi u Južnoj Americi, i po veličini teritorije je druga južnoamerička država (posle Brazila) i osma u svetu. Argentina ima oko 42 miliona stanovnika, zauzima površinu od 2.766.890 km² (97% Evropljani; 3% Mestici, Ameridijani/domoroci i Azijati) i proteže se između Atlantskog okeana na istoku i jugu i planinskog venca Andi na zapadu. Graniči se sa Čileom, Paragvajem, Bolivijom, Brazilom i Urugvajem.² Glavni grad Argentine je Buenos Ajres (*Buenos Aires*), a zvanični jezik je španski.³ Republika Argentina je federalna ustavna republika i predstavnička demokratija, sa predsedničkim sistemom vlasti.⁴ Federalna vlast je regulisana Ustavom Argentine (*Constitución Nacional de la Nación Argentina*) kao najvišim pravnim dokumentom zemlje, kroz tzv. sistem „kontrola i ravnoteže“ (*checks and balances*) između tri grane vlasti: zakonodavne, izvršne i sudske.⁵ Zakonodavnu vlast čini dvodomni Nacionalni Kongres (*Congreso de la Nación*), sastavljen od Senata (*El Senado*), koji ima 72 mesta (svake šeste godine se biraju na opštim izborima, a jedna trećina se menja svake druge godine), i Predstavničkog doma (*Cámara de Diputados de la Nación Argentina*), koji ima 257 mesta (biraju se po proporcionalnom sistemu na opštim izborima svake četvrte godine, a polovina se bira svake druge godine). Kongres je nadležan da donosi zakone, objavljuje rat, odobrava ugovore, itd. Nosilac izvršne vlasti (ujedno i šef države) jeste predsednik Argentine. Predsednik se bira

2 Republika Argentina i danas polaže pravo na prekookeanske teritorije Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske (Folklandska Ostrva ili Malvine) i ostrva Južna Džordžija i Južna Sendvička Ostrva. Argentina smatra i da joj pripada 969.464 km² teritorije na Antarktiku, pod imenom „Argentina Antartika“. Čile i Ujedinjeno Kraljevstvo takođe polažu pravo na ovu teritoriju.

3 Uporedi: *Republic of Argentina, Public Administration Country Profile, Division for Public Administration and Development Management (DPADM), Department of Economic and Social Affairs (DESA), United Nations, January 2004.*

4 O osobenostima federalizma u Argentini opširnije: M. Ardanaz, M. Leiras, M. Tommasi; *The Politics of Federalism in Argentina: Implications for Governance and Accountability*, Department of Research and Chief Economist, Columbia University and Inter-American Development Bank, Universidad de San Andrés, IDB Working Paper Series No. IDB-WP-327, June 2012.

5 *Constitución de la Nación Argentina*, Publicación del Bicentenario, Buenos Aires: Corte Suprema de Justicia de la Nación, Biblioteca del Congreso de la Nación, Biblioteca Nacional, 2010.

na neposrednim izborima svake četiri godine, i ima pravo jednog uzastopnog reizbora.⁶ On je predsednik Vlade, imenuje sve njene članove, komandant je oružanih snaga, ima moć veta prilikom usvajanja budžeta i drugih zakonskih akata, itd. Vlada (Kabinet ministara), kao organ izvršne vlasti, ima 15 ministarstava za: unutrašnje poslove i transport; spoljne poslove; odbranu; ekonomiju; pravdu i ljudska prava; bezbednost; rad, zapošljavanje i socijalnu sigurnost; prosvetu; nauku, tehnologiju i inovacije; zdravlje, socijalni razvoj, planiranje i komunalne usluge; industriju; poljoprivredu; i turizam. Sudski sistem čine Vrhovni sud i niži savezni sudovi.⁷

1. Istorijski razvoj i organizacija obaveštajno-bezbednosnog sistema

Savremeni obaveštajno-bezbednosni sistem Argentine razvijao se postepeno, zajedno sa razvojem države i njenih institucija, a u njegovom razvoju je posebno značajan period posle pada više diktatorskih režima i vojnih hunti.⁸ Tek posle poraza u Falklandskom ratu (*Falklands war / Guerra de las Malvinas / Guerra del Atlántico Sur*) od Velike Britanije 1982. godine, u Argentini su početkom 1983. godine raspisani prvi demokratski izbori, kada se uspostavlja federalna parlamentarna demokratija sa predsedničkim sistemom vlasti. Reforma prethodnog sistema bezbednosti izvršena je razdvajanjem civilnih i vojnih obaveštajno-bezbednosnih funkcija, kroz usvajanje matičnih zakona o organizaciji, delokrugu rada obaveštajno-bezbednosnih ustanova, i nadzoru i kontroli zakonitosti delovanja svih članica obaveštajno-bezbednosnog sistema.⁹ Iako se smatra da je civilni deo obaveštajno-bezbednosnog sistema Argentine (*Sistema de Inteligencia Nacional – SIN*) tada bio potčinjen predsedniku države, što se shvata kao bitan domet reforme, činjenica da je predsednik vrhovni komandant oružanih snaga ga stavlja u poziciju potpunog vladara i vojnog dela tog sistema, čime su umanjeni reformski rezultati u oblasti organizacije obaveštajno-bezbednosnih poslova.

Od 1983. do 2001. godine usmeravajuće, rukovodeće i koordinirajuće funkcije obaveštajno-bezbednosnog sistema uz predsednika vršio je *Nacionalni obaveštajni centar (Central National de Inteligencia – CNI)*, osnovan 1972. godine, predsedničkim izvršnim dekretom (*Executive Decree 337/46*).¹⁰ Uz CNI, ključnu ulogu u realizaciji obaveštajnih poslova imao je *Državni obaveštajni*

6 Predsednik se bira na izborima zajedno sa potpredsednikom države.

7 Uporedi: *Constitución de la Nación Argentina*, op. cit.

8 Najpoznatiji vladari su bili Huan Peron i njegova supruga Izabela, koji su od 1949-1983. godine držali zemlju u stanju systemske stahovlade; Uporedi: F. Turner; J. E. Miguens, *Juan Peron and the Reshaping of Argentina*, Pittsburgh, University of Pittsburgh Press., 1983.

9 G. Hannah, G., K.A. O'Brien, and A. Rathmell; Intelligence and Security Legislation for Security Sector Reform, RAND, Santa Monica, 2005, p. 32; M. Milošević; Z. Srećković, *Bezbednosne službe sveta*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 2010, str. 539; K.L. Lerner, B.W. Lerner (eds), *Encyclopedia of Espionage, Intelligence, and Security (Vol. III)*, Gale Group, Inc., a division of Thomson Learning, Inc., New York, 2004.

10 Argentine Intelligence Agencies, dostupno na: www.JJTorres.com – 2009, 5. 2. 2014.

sekretarijat (*Secretaria de Inteligencia de Estado – SIDE*), osnovan 1946. godine pod prvobitnim nazivom *Državna koordinacija za informacije (Coordinación de Informaciones de Estado – CIDE)*.¹¹ Reformom izvršne vlasti 1956. godine i usvajanjem Izvršne uredbe predsednika Pedra Arambura (*Executive Decree 776/56 of 20*) definisan je dalji razvoj SIDE, a tajnim zakonom br. 20.195/73 od 28. 2. 1973. godine definisani su misija, funkcije, i druga pitanja od značaja za rad SIDE.¹² Konačno, Izvršnom uredbom br. 416 od 13. 5. 1976. godine (period vladavine Horhe Rafaela Vidala) SIDE menja naziv u SIDE.¹³

SIDE je imao sledeće funkcije: 1) formulisanje nacionalnog obaveštajnog plana; 2) utvrđivanje i sprovođenje obaveštajnog programa i budžeta; planiranje i realizacija obaveštajnih aktivnosti u cilju pribavljanja i analize informacija, i izrada nacionalnih obaveštajnih i kontraobaveštajnih procena; 3) koordinacija aktivnosti i delovanja nacionalnog obaveštajno-bezbednosnog sistema i saradnja sa stranim obaveštajnim agencijama; 4) koordinacija poslova iz oblasti unutrašnje bezbednosti i nacionalne odbrane, i bezbednosna zaštita državnih zvaničnika; 5) saradnja sa drugim federalnim organima i pokrajinskim vladama neophodna za izvršavanje sopstvenih funkcija; 6) izrada strateških nacionalnih obaveštajnih procena i obaveštajnih planova; 7) priprema godišnjih izveštaja o obaveštajnim aktivnostima za potrebe Zajedničke komisije za kontrolu obaveštajnih agencija Nacionalnog kongresa (*la Comisión Bicameral de Fiscalización de los Organismos y Actividades de Inteligencia del Congreso de la Nación*); 8) obaveštajna obuka i specijalizacija osoblja koje je zaposleno u obaveštajno-bezbednosnom sistemu, u okviru *Nacionalne obaveštajne škole (la Escuela Nacional de Inteligencia – ENI)*; 9) obezbeđivanje strateških vojnih obaveštajnih podataka za potrebe Ministarstva odbrane; i 10) uspostavljanje saradnje (primena agenturnog metoda – op. a.) sa fizičkim licima i pravnim subjektima u cilju ispunjavanja svojih funkcija. SIDE je imao tri podsekretarijata. Prvi podsekretarijat A – za unutrašnji obaveštajni rad (*Subsecretaria A de Inteligencia Interior*), imao je četiri direkcije: a) Direkciju za unutrašnje obaveštavanje, b) Direkciju za rukovođenje unutrašnjim operacijama; c) Direkciju za pravosudne/krivične istrage; d) Kontraobaveštajna direkcija; e) Direkciju za odnose sa javnošću. Podsekretarijat B – za spoljni obaveštajni rad (*Subsecretaria B de Inteligencia Exterior*), je imao sledeće celine: a) Direkcija za spoljni obaveštajni rad, i b) Direkcija za prikupljačke operacija u inostranstvu. Podsekretarijat C – za podršku (*Subsecretaria C de Apoyo*) bio je zadužen za logistiku, komunikacije, a unutar njega je delovala i Divizija za specijalne operacije (*la División Especial de Operaciones*).¹⁴ U istom periodu je u okviru vojske delovala Vojna obaveštajna služba (*Inteligencia Militar*), odgovorna za

11 Pre osnovana CIDE za nacionalni obaveštajni rad su bile nadležne: Predsednički Odsek za informisanje (*División de Informaciones – DI*); i dve vojne obaveštajne službe: Vojnoobaveštajna služba (*Servicio de Inteligencia del Ejército – SIE*), i Pomorska obaveštajna služba (*Servicio de Inteligencia Naval – SIN*).

12 Ovaj tajni zakon je poznat i kao „tajna uredba“, br 1.792/73 (*Secret Decree No 1.792/73*); dostupno na: <http://www.eyespy.com/intelargentina.htm>, 4. 2. 2014.

13 Executive Decree No. 416, on 13 May 1976; Isto.

14 Argentina, In *Eye Spy Intelligence Magazine*, 2007, dostupno na: <http://www.eyespy.com/ ARGENTINA.pdf>, pp. 4–5, 5. 2. 2014; O razvoju organizacije SIDE vidi još: F. F.Balestra, *Towards a Democratic Control of Argentina, Intelligence Community*, dostupno na: <http://www.law.harvard.edu/programs/criminal-justice/argentina.pdf>, 27. 2. 2014.

operativni, taktički i strateški obaveštajni rad u cilju planiranja i vođenja vojnih operacija, i za elektronsku špijunažu (TECHINT u svim njegovim vidovima).¹⁵

Za organizaciju, razvoj i funkcionisanje obaveštajno-bezbednosnog sistema Argentine su ključna tri zakona: Zakon o obaveštajnoj reformi br. 25.520 iz 2001. godine (*Inteligencia en la Argentina La ley 25.520 – Ley de Inteligencia Nacional*); Zakon o unutrašnjoj bezbednosti br. 24059 iz 1992. godine (*Ley de Seguridad Interior – Ley N° 24.059*), i Zakon o nacionalnoj odbrani br. 23554 iz 1988. godine (*Ley de Defensa Nacional – Ley N° 23554*). Pored ovih zakona, važeći propisi koji detaljnije regulišu organizaciju, položaj i delovanje obaveštajno-bezbednosnih ustanova Argentine su: Dekret br 950 od 2002 (*Decree No. 950*), kojim se detaljnije razrađuju odredbe Zakona iz 2001. godine, i Dekret br 1088 iz 2003. godine (*Decree No. 1088*), kojim se odobravaju drugi podzakonski akt koji se odnose na obaveštajno osoblje.¹⁶ Za delovanje obaveštajno-bezbednosnih ustanova Argentine značajan je i Zakon o zaštiti ličnih podataka (*Argentina Personal Data Protection Act 2000*).¹⁷

Poslednja i ključna reforma obaveštajno-bezbednosnog sistema Argentine izvršena je usvajanjem Zakona o obaveštajnoj reformi br. 25.520 iz 2001. godine, kojim se SIDE transformiše u *Obaveštajni sekretarijat (La Secretaría de Inteligencia – SI)*, civilnu spoljnu obaveštajnu ustanovu.

Prema Zakonu br. 25.520, uspostavljen je nacionalni obaveštajno-bezbednosni sistem Argentine (SIN). Zakon definiše tri ključne oblasti nacionalne obaveštajne aktivnosti: spoljnu, kriminalističku i vojnu. Spoljna obaveštajna aktivnost tiče se planiranja, prikupljanja i analize obaveštajnih informacija o pretnjama, rizicima, i sukobima, koji mogu ugroziti spoljnu i unutrašnju bezbednost.¹⁸ Kriminalistički obaveštajni rad je u funkciji istraživanja kriminalnih aktivnosti koje ugrožavaju privredni sistem i negativno utiču na život, slobodu i imovinu građana, na njihova prava. Strategijska vojna obaveštajna aktivnost obuhvata pripremu obaveštajnih planova, prikupljanje obaveštajnih informacija i proizvodnju obaveštajnih saznanja o mogućnostima i slabostima vojnih potencijala drugih zemalja čije su aktivnosti od interesa za nacionalnu odbranu države, i za potrebe strateškog planiranja vojnih aktivnosti. Posebno značajno poglavlje Zakona je poglavlje o zaštiti prava i sloboda građana, u kome se definišu načini narušavanja tih prava (samo uz sudski nalog i odobrenje). Naglasak je na zabrani prisluškivanja komunikacija i povrede privatnih i službenih prostorija bez odobrenja nadležnog suda. Zakonom se zabranjuje i političko organizovanje i delovanje pripadnika

15 *Ibid.*; O tehničkom metodu opširnije u: M. Bajagić; Uloga i značaj tehničkog metoda (Technical Intelligence) u prikupljanju obaveštajnih informacija (kumulativna vojnotehnička informacija), Beograd, Vojnotehnički institut, Vol. 46, Br. 3, str. 1–108.

16 E. E. Este vez, *Executive and Legislative Oversight of the Intelligence System in Argentina*, In: H. Born; L. K. Johnson, *Who's Watching the Spies: Establishing Intelligence Service Accountability*, Potomac Books, Inc., Washington D.C., 2005, pp. 161–179.

17 *Argentina Personal Data Protection Act 2000*, The Senate and The House of Representatives, Of the Argentine Nation in Congress, dostupno na: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan044147.pdf>, 27. 2. 2014.

18 *Ley de Inteligencia Nacional (Ley 25.520)*, Título I (Principios Generales, Artículo 1, 2), Se Sesiones del Congreso Argentino, En Buenos Aires, A Los Veintisete Del Mes Del Noviembre Del Año Dos Mil Uno, Sancionada: Noviembre 27 de 2001, Promulgada: Diciembre 3 de 2001.

obaveštajnih službi.¹⁹ Prema Zakonu, obaveštajno-bezbednosni sistem Argentine (*Sistema de Inteligencia Nacional – SIN*) podeljen je u civilni i vojni sektor.

Civilni sektor/deo obaveštajno-bezbednosnog sistema čine:

1) pod rukovodstvom Kancelarije predsednika *Obaveštajni sekretarijat (SI)*, unutar čije globalne strukture deluju: a) *Direkcija za pravosudni nadzor (Dirección de Observaciones Judiciales – DOJ)*, b) *Nacionalna obaveštajna škola (Escuela Nacional de Inteligencia – ENI)*, c) *Federalna služba za suzbijanje narkotika (Servicio Federal de Lucha contra el Narcotráfico – SEFECONAR)* i d) *Obaveštajna služba Žandarmerije Argentine (Inteligencia de la Gendarmería Nacional Argentina)* ili *Obaveštajna služba nacionalne žandarmerije (Servicio de Inteligencia de la Gendarmería Nacional – SIGN)*, kao deo Obaveštajne direkcije Nacionalne žandarmerije;

2) unutar Ministarstva unutrašnjih poslova (*Secretaría de Seguridad Interior*): a) *Nacionalna kriminalističko-obaveštajna direkcija (La Dirección Nacional de Inteligencia Criminal – DNIC)*; b) *Obaveštajna služba Federalne policije Argentine (Inteligencia de la Policía Federal Argentina)*; c) *Obaveštajni ogranak Policije Buenos Ajresa (Inteligencia de la Policía Bonaerense – SIPBA)*; d) *Obaveštajna služba pomorske prefekture Argentine (Inteligencia de la Prefectura Naval Argentina – SIPN)*;

3) unutar Ministarstva ekonomije *Finansijsko obaveštajno odeljenje (Unidad de Inteligencia Financiera – UIF)*; i

4) unutar Ministarstva pravde: a) *Obaveštajna služba federalnih kaznenopopravnih ustanova (Inteligencia del Servicio Penitenciario Federal)* i b) *Obaveštajna služba Policije aerodromske bezbednosti (Inteligencia de la Policía de Seguridad Aeroportuaria)*.

Vojni deo obaveštajno-bezbednosnog sistema čini *Nacionalna direkcija za stratejski vojnoobaveštajni rad (La Militar Dirección Nacional de Inteligencia Estratégica Militar – DNIEM)*, centralna krovna obaveštajno-bezbednosna ustanova, koja objedinjava rad sledećih službi: a) *Obaveštajno odeljenje združenog generalštaba oružanih snaga (Jefatura de Inteligencia del Estado Mayor Conjunto de las Fuerzas Armadas – J-2)*; b) *Obaveštajna služba mornarice (Servicio de Inteligencia Naval – SIN)*; c) *Obaveštajna služba ratnog vazduhoplovstva (Servicio de Inteligencia de la Fuerza Aérea – SIFA)*; d) *Vojna obaveštajna služba (Servicio de Inteligencia del Ejército – SIE)*; i e) *Vojni obaveštajni centar (Central de Reunión de Inteligencia Militar – CIM)*.²⁰

Obaveštajno-bezbednosnim sistemom Argentine rukovodi predsednik preko Kancelarije predsednika, koja je nadležna za definisanje strateških smernica i ciljeva obaveštajne politike, i koordinaciju i usmeravanje rada obaveštajno-bezbednosnog sistema u celini. Predsednik je odgovoran za definisanje nacionalne obaveštajne politike i strateških ciljeva obaveštajno-bezbednosnog sistema. Predsednik imenuje *sekretara za obaveštajni rad* u rang u ministra koji mu pomaže u izvršavanju ovih zadataka. Sekretar za obaveštajni rad je nadležan za celokupni

¹⁹ *Ibid.*

²⁰ Uporedi: *Ibid.*; J. R., Rial, Organismos de Intligencia en América Latina, In: *Inteligencia y seguridad: Revista de análisis y prospectiva*, N° 5/2008-2009, pp. 69–91.

obaveštajno-bezbednosni sistem (SIN), Obaveštajni sekretarijat (SI), i glavni je savetnik predsednika za obaveštajni rad. Jedno od ključnih ovlašćenja sekretara za obaveštajni rad jeste pravo da pismeno zahteva sudska odobrenja za presretanje komunikacija za obaveštajne i kontraobaveštajne potrebe, koje realizuje Direkcija za pravosudni nadzor (DOJ) unutar SI²¹ Ministar za bezbednost, pravdu i ljudska prava odgovoran je za Nacionalnu kriminalističko-obaveštajnu direkciju (DNIC), a ministar odbrane rukovodi Nacionalnom direkcijom za strategijski vojnoobaveštajni rad (DNIEM).²²

Parlamentarna kontrola rada obaveštajno-bezbednosnog sistema poverena je *Zajedničkoj komisiji oba doma Nacionalnog Kongresa za kontrolu rada obaveštajnih službi (Congreso de la Nación la Comisión Bicameral de Fiscalización de los Organismos y Actividades de Inteligencia)*. Komisija je zadužena za nadzor i kontrolu rada svih subjekata obaveštajno-bezbednosnog sistema (SIN), u skladu sa Ustavom, zakonima i drugim pravnim propisima.²³ Pored kontrole ispunjavanja svih opštih smernica i strateških ciljeva Nacionalne obaveštajne politike, Komisija vrši i nadzor poštovanja ljudskih prava od strane obaveštajno-bezbednosnih službi (čl. 31 i 32 Zakona). U tom cilju svi subjekti SIN-a dužni su da obezbede sve informacije neophodne za rad ove Komisije, u čiju nadležnost spadaju: 1) razmatranje, analiza i realizacija Nacionalnog obaveštajnog plana (*del Plan de Inteligencia Nacional*); 2) razmatranje godišnjeg izveštaja SI o obaveštajnoj delatnosti; 3) priprema godišnjeg izveštaja Komisije Nacionalnom kongresu o proceni aktivnosti, funkcionisanja i organizaciji SIN-a, nadzornim i kontrolnim aktivnostima Komisija, preporukama za poboljšanje rada SIN-a; 4) davanje mišljenja o nacrtima zakona o obaveštajnim aktivnostima; 5) pritužbama od strane građana i pravnih lica o zloupotrebama ili krivičnim delima koje počine obaveštajne službe; 6) kontrola nastavnog plana Nacionalne obaveštajne škole (ENI), itd.²⁴ Komisija ima pravo i da zahteva od Direkcije za pravosudni nadzor (DOJ) izveštaje o nadzoru telekomunikacija od strane bilo koje agencije koja deluje unutar SIN-a. Komisija je dužna da štiti sve informacije koje dobija od subjekata SIN-a i ne sme obelodaniti javnosti ništa o svom radu što bi moglo ugroziti aktivnost obaveštajnih službi ili uticati na nacionalnu bezbednost i odbranu Republike Argentine. Komisija je nadležna i da: kontroliše trošenje budžeta predviđenog za funkcionisanje SIN-a; razmatra sva pitanja koja se tiču finansija i materijalnih troškova SIN-a; i nadgleda saradnju svih obaveštajnih ustanova koje deluju unutar SIN-a, u skladu sa važećim Zakonom. Posebno značajna oblast rada Komisije jeste kontrola tajnog budžeta obaveštajnih službi. U tom cilju Komisija može da učestvuje u diskusiji o državnom budžetu koji je za izvršnu vlast predložio kongresni Odbor za budžet, koji je obavezan da dostavi Komisiji svaki svoj dokument, naročito iznose odobrene ili potrošene od strane obaveštajnih agencija i tajne dodatke, kao podatke o pojedinim rashodima.

21 Ley de Inteligencia Nacional (Ley 25.520), Artículo 21.

22 *Intelligence Legislation Model - Argentina*, The Argentinean National Intelligence Law, 2001, and the Regulation of the National Intelligence Act, 2002, Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF), 2011.

23 G. Hannah, K. A. O'Brien, A. Rathmell; *Intelligence and Security Legislation for Security Sector Reform*, p. 33.

24 *Ibid.*, *Título VIII - Control Parlamentario* (Artículo 33).

Zajednička komisija ima i zakonska ovlašćenja da vrši efektivnu demokratsku kontrolu nad obaveštajnim sektorom. Konačno, sve obaveštajne agencije Argentine su u obavezi da dostavljaju Komisiji, na njen zahtev, svoje unutrašnje pravilnike, doktrinu delovanja, kao i aktuelnu organizacionu i funkcionalnu strukturu (član 35). Zajednička komisija ima četrnaest članova – sedam imenuje Veće poslanika, a sedam Senat. Predsednik, dva potpredsednika i sekretar Komisije biraju se iz redova članova Komisije, sa mandatom od dve godine, uz predviđene rotacije.

Pripadnici obaveštajnih agencija Argentine, kao i zaposleni u drugim vladinim agencijama, mogu biti procesirani za eventualne nezakonite radnje preduzete u toku obavljanja svojih dužnosti. To se obično odnosi tajnu kontrolu pismenih pošiljki/pošte, prisluškivanje telefonskih razgovora i drugih oblika komunikacije, ugrožavanje prava građana i njihove lične imovine, kao i drugih ilegalnih aktivnosti / tajnih akcija. Ipak, sudski nadzor obaveštajnih aktivnosti u Argentini je prilično ograničen, jer Argentina nema jasno definisane pravne akte koji bi se bavili osetljivim pitanjima vezanim pre svega za tajne obaveštajne aktivnosti i pitanja koja se odnose na osetljive i poverljive informacije. Štaviše, poznato je i nekoliko slučajeva da je, prilikom istraga o takvim tajnim aktivnostima, došlo do krivičnog gonjenja onih koji su ustupili osetljive tajne podatke sudskim organima. Zato je česta praksa da se profesionalna lica obaveštajnih agencija, koja se nađu u prilici da ih sudski organi pozivaju u cilju kontrole zakonitosti rada obaveštajnih agencija, pozovu na zakonsku i profesionalnu obavezu čuvanja poverljivih informacija.²⁵

2. Civilne obaveštajno-bezbednosne ustanove Argentine

Obaveštajni sekretarijat (La Secretaría de Inteligencia – SI)

Obaveštajni sekretarijat (SI) jeste sukcesor obaveštajno-bezbednosnih ustanova CIDE i SIDE. Delokrug rada, nadležnost i druga pitanja od značaja za delovanje SI definisana su Zakonom o obaveštajnoj reformi br. 25.520 iz 2001. godine. Osnovne funkcije i ciljevi SI u skladu sa ovim zakonom jesu: 1) zaštita opšteg blagostanja društva i očuvanje individualnih i kolektivnih prava, uz poštovanje principa zakonitosti, integriteta i objektivnosti; 2) uočavanje, tumačenje, procena i predviđanje pretnji kojima se mogu ugroziti teritorijalna celovitost i pojedinačna i kolektivna bezbednost, u funkciji zaštite vitalnih nacionalnih interesa; 3) pružanje pomoći vladi u donošenju odluka o različitim oblastima koje se tiču kapaciteta i ranjivosti stranih entiteta koji mogu sprečiti ostvarenje nacionalnih ciljeva; 4) promocija i jačanje saradnje između svih subjekata nacionalnog obaveštajno-bezbednosnog sistema u cilju razmene obaveštajnih saznanja i zajedničkog delovanja na planu zaštite nacionalne bezbednosti; 5) formulisanje Nacionalnog obaveštajnog plana; 6) koordinacija funkcionalnih odnosa sa različitim subjektima sistema; 7) prikupljanje obaveštajnih informacija i izrada obaveštajnih procena o značajnim događajima, akterima i procesima u inostranstvu; 8) istraživanje međunarodnog terorizma, transnacionalnog organizovanog kriminala, posebno nedozvoljene trgovine

25 F. F. Balestra, *Towards a Democratic Control of Argentina's Intelligence Community*, op. cit., p. 34.

narkoticima i oružjem, kao i drugih pretnji bezbednosti (kompjuterski kriminal, piraterija, falsifikovanje novca); 9) koordinacija izrade programa obuke kadra obaveštajno-bezbednosnog sistema u saradnji sa Nacionalnom obaveštajnom školom (ENI); 10) priprema godišnjeg izveštaja o obaveštajnim aktivnostima za potrebe kongresne Komisije za kontrolu rada obaveštajnih službi; 11) ustupanje Ministarstvu odbrane obaveštajnih saznanja neophodnih za realizaciju strateškog vojnoobaveštajnog rada. Obaveštajnim sekretarijatom rukovodi funkcioner u rangu ministra, direktno podređen predsedniku i njegovim telima.²⁶

Prema Zakonu iz 2001. godine, SI je zadužen i za sledeće specifične poslove:

- formulisanje Nacionalnog obaveštajnog plana, kao što je propisano Zakonom 25.250;

- koordinacija funkcionalnih odnosa sa različitim članovima Nacionalnog obaveštajnog sistema (SIN),

- saradnja sa drugim delovima vlade u cilju pružanja informacija i obaveštajnih podataka za potrebe otkrivanja i neutralizacije potencijalnih terorističkih akata;

- proizvodnja pravovremenih obaveštajnih saznanja o različitim događajima i akterima u regionu i u svetu, koji se tiču nacionalnih interesa i nacionalne bezbednosti Argentine;

- istraživanje međunarodnog terorizma, trgovine droga i krijumčarenja oružja u svetskim okvirima;

- prikupljanje obaveštajnih saznanja u regionu u cilju prognoziranja važnih događaja i procesa;

- davanje odgovora o svojim aktivnostima na sve zahteve Komisiji Nacionalnog kongresa za kontrolu rada obaveštajnih ustanova, a u skladu sa odredbama Zakona 25.520;

- saradnja sa pravosudnim sistemom i pružanje istom neophodnih informacija vezanih za borbu protiv zločina kao što su šverc, organizovani kriminal, pranje novca, utaja poreza, itd.;

- asistiranje u različitim istragama koje nalože pravosudni organi u oblasti kriminala, posebno u slučajevima otmica, šverca, trgovine drogom, piraterije u oblasti informacionih tehnologija, falsifikovanja novca, itd.;

- definisanje planova i izvršavanje programa obuke specijalizacije zaposlenih u SI, drugim članicama SIN-a, i zaposlenih u drugim delovima državne uprave, itd.²⁷

Shodno ovim zakonom definisanim obavezama, glavne oblasti interesovanja SI su: 1) međunarodni terorizam, uključujući terorističke akcije usmerene i protiv Argentine; 2) verski fundamentalizam; 3) organizovani kriminal, uključujući mafiju, nosioce trgovine drogom, krijumčarenja oružja i falsifikovanja dokumenata; 4) sporazumi o slobodnoj trgovini (MERCOSUR), zone slobodne trgovine od Amerike preko Azije do Evropske unije, i analiza međunarodnih ekonomskih ugovora o slobodnom tržištu; 5) ilegalne migracije; 6) proliferacija oružja za masovno uništenje (nuklearnog, hemijskog i biološkog); 7) ekološki problemi koji se mogu smatrati rizicima po nacionalnu bezbednost Argentine; 8)

²⁶ *Ibid.*; Argentine Intelligence Agencies (www . JJ Torres . com – 2009).

²⁷ Ley de Inteligencia Nacional (Ley 25.520), Artículo 13.

nacionalna i inostrana naučna dostignuća; 9) razvoj zvanične politike u Južnom Atlantiku, uključujući posebno argentinski deo Antarktika i Folklandska ostrva; i 10) politička situacija u velikim latinoameričkim i evropskim državama u cilju identifikacije mogućih kriza i nestabilnih događaja koji mogu izazvati direktne ili indirektno posledice po nacionalne interese Argentine.

SI je organizovana u tri podsekretarijata (*Subsecretarías*):

1) Podsekretarijat za unutrašnji obaveštajni rad (*Subsecretaría de Inteligencia Interior*), koji je odgovoran za prikupljanje i ustupanje obaveštajnih saznanja na unutrašnjem planu; organizovan je u sledeće direkcije: a) Direkcija za unutrašnji obaveštajni rad (*Dirección de Inteligencia Interior*), b) Direkcija za interne prikupljačke aktivnosti (*Dirección de Reunión Interior*), c) Direkcija za pravosudni nadzor (*Dirección de Observaciones Judiciales*) ovlašćena za primenu tehničkog metoda, d) Direkcija za kontraobaveštajni rad (*Dirección de Contrainteligencia*) zadužena za kontrašpijunažu i druge kontraobaveštajne poslove i e) Direkcija za socijalne komunikacije (*Dirección de Comunicación Social*), zadužena za prikupljanje i analizu informacija iz otvorenih izvora;

2) Podsekretarijat za spoljni obaveštajni rad (*Subsecretaría de Inteligencia Exterior*), odgovoran za prikupljanje obaveštajni saznanja u inostranstvu; unutar njega deluju dve direkcije: a) Direkcija za spoljne obaveštajne prikupljačke aktivnosti (*Dirección de Reunión Exterior*), zadužena za prikupljanje obaveštajnih saznanja o činjenicama i procesima u svetu od znanja za spoljnu politiku Argentine i saradnju sa stranih obaveštajnim agencijama, i b) Direkcija za spoljno obaveštavanje (*Dirección de Inteligencia Exterior*), odgovorna za strateški analitički i procenjivački spoljni obaveštajni rad, sa posebnim usmerenjem na sledeće oblasti: međunarodne političke, ekonomske i opšte društvene procese, transnacionalni organizovani kriminal i međunarodni terorizam, i širenje oružja za masovno uništenje; te poslove unutar Direkcije obavlja *Divizija za istraživanje međunarodnog terorizma i transnacionalnog organizovanog kriminala*;

3) Podsekretarijat za logistiku (*Subsecretaría de Apoyo de Inteligencia*), odgovoran za osoblje, logistiku, komunikacije i obradu podataka; unutar njega deluje više direkcija za navedene oblasti rada.

U realizaciji poslova i zadataka iz zakonom definisanog delokruga rada SI primenjuje sve savremene metode obaveštajnog rada: agenturni metod, tehnički metod, i metod saradnje, kao i savremene naučne metode neophodne za izradu završnih obaveštajnih saznanja. Od januara 2001. godine SI je, kao reformisana agencija, prekinuo tradicionalno dobre odnose sa CIA iz vremena SIDE, jer je obelodanjeno nekoliko afera vezanih za odnose te službe sa CIA stanicom u Buenos Ajresu.

U radu SI posebno se izdvaja *Direkcija za pravosudni nadzor* (DOJ), ovlašćena za presretanje komunikacija na zahteve sudskih organa. Kao deo SI, DOJ je poznat i pod imenom „Divizija 84“, „Ojota“ ili „Ojo“ (engl. *Eye*), što znači „oči“ i upućuje na sve vrste elektronskog (audio i vizuelnog nadzora) – elektronsku špijunažu. Dakle, DOJ deluje kao specijalizovana elektronska (kontra)obaveštajna služba, koja pomoću tehničkih prikupljačkih obaveštajnih disciplina sprovodi nadzor nad bezbednosno interesantnim licima u Argentini.²⁸

28 U poređi: Ley de Inteligencia Nacional (Ley 25.520), *op. cit.*

Pod jurisdikcijom SI kao zasebne celine deluju i sledeće ustanove: 1) Nacionalna obaveštajna škola (ENI); 2) Federalna služba za suzbijanje narkotika (SEFECONAR); i 3) Obaveštajna služba nacionalne žandarmerije (SIGN).

Nacionalna obaveštajna škola (ENI) predstavlja nacionalnu obaveštajnu akademiju zaduženu za obrazovanje, edukaciju, specijalizaciju, instruktazu i zapošljavanje osoblja u SI (pre toga u SIDE). Osnovana je Izvršnom uredbom br. 17/1967 (*Executive Decree N° 17/1967*). Pored klasične nastave, kroz svestrane studijske programe, ENI pruža i usluge kroz organizaciju *online* kurseva i predavanja na daljinu za agente SI i druge argentinske obaveštajno-bezbednosne ustanove. Diplome sa ENI-ja dobijaju overu (akademsko priznanje) od strane Narodnog univerziteta „La Plata“ u Buenos Ajresu. ENI organizuje i studijske razmene studenata sa stranim državama u cilju jačanja veza i saradnje sa stranim obaveštajnim agencijama, ima biblioteku od 7.000 knjiga, a preko internet stranice nudi *online* kurseve za sve regione i pokrajine Argentine. Obaveštajna obuka je, posle regrutovanja kandidata za agente ili obaveštajce, izvođena još u vreme SIDE upravo u okviru ENI-ja, i obuhvatala je detaljnu edukaciju u oblasti obaveštajnog rada (opšti obaveštajni rad, klasična špijunaža / agenturni metod i elektronske obaveštajne aktivnosti) i analitičkih sposobnosti kandidata, pre nego što su dobijali status obaveštajca ili agenta. Savladavane su raznovrsne tehnike i veštine, poput tajnog otvaranja brava, tajnog fotografisanja, metoda infiltracije, održavanja veze, itd. Takođe, sprovedena je i temeljna praktična obuka iz poznavanja i korišćenja vatrenog oružja, poznavanja borilačkih veština i drugih veština potrebnih za izvođenje tajnih akcija.

Federalna služba za suzbijanje narkotika (SEFECONAR) osnovana je 1991. godine Izvršnom uredbom br. 711 (*Executive Decree N° 717 of April 18, 1991*). SEFECONAR je nastala po uzoru na američku agenciju DEA, kao specijalizovana obaveštajna agencija za suzbijanje narkotika.

Treća ustanova unutar SI je *Obaveštajna služba nacionalne žandarmerije (SIGN)*, koja je deo Obaveštajne direkcije Nacionalne žandarmerije Argentine.

3. Obaveštajno-bezbednosne ustanove Ministarstva unutrašnjih poslova

Nacionalna kriminalističko-obaveštajna direkcija (La Dirección Nacional de Inteligencia Criminal – DNIC)

Nacionalna kriminalističko-obaveštajna direkcija (DNIC) predstavlja specijalizovanu federalnu obaveštajno-kriminalističku agenciju, koja deluje kao članica obaveštajno-bezbednosnog sistema (SIN) i organizacioni deo Ministarstva unutrašnjih poslova. Osnovana je 1992. godine Zakonom o unutrašnjoj bezbednosti 24.059 (*Ley de Seguridad Interior, Ley N° 24.059*), kao Nacionalna direkcija za unutrašnji obaveštajni rad (*Dirección Nacional de Inteligencia Interior – DNII*).²⁹ Zakonom o obaveštajnoj reformi 25.520 (čl. 47 i 48) DNII je 2001. godine transformisan u današnji DNIC. Prvobitno, prema Zakonu 24.059, DNII

²⁹ Ley de Seguridad Interior – Ley N° 24.059, Secretaria de Seguridad Interior, Buenos Aires, 1992.

je u pogledu misije bio zamišljen kao federalna agencija Ministarstva unutrašnjih poslova zadužena za stratešku koordinaciju u usmeravanje svih operacija Obaveštajne službe Savezne policije, Nacionalne žandarmerije i Obaveštajne službe pomorske prefektуре. Prema čl. 9 Zakona br. 25.520 iz 2001. godine, DNIC je definisan kao specijalizovana federalna kriminalističko-obaveštajna agencija, koja ima sledeće odgovornosti:

- formulisanje odgovarajuće politike u oblasti unutrašnje bezbednosti, razvijane planova i doktrine i sprovođenje operativnih akcija u cilju zaštite unutrašnje bezbednosti, uz savete koje dobija od Saveta za unutrašnju bezbednost (*Consejo de Seguridad Interior*);

- direktna koordinacija aktivnosti drugih obaveštajno-bezbednosnih ustanova u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova;

- realizacija strateških poslova iz oblasti kriminalističko-obaveštajnog rada u cilju istraživanja svih oblika kriminala koji ugrožavaju nacionalnu bezbednost;

- utvrđivanje organizacije, doktrine, raspoređivanja, obuke i opremanja Federalne policije, Policije aerodromske bezbednosti, Nacionalne žandarmerije i Obalske straže;

- informisanje ministra unutrašnjih poslova o svim pitanjima koja se odnose na unutrašnju bezbednost;

- planiranje, koordinacija i nadzor sudskih procesa, podrška tim procesima, kao i podrška ostvarivanju saradnje između policijskih institucija i njihovih operacija;

- nadzor, koordinacija i saradnja sa stranim obaveštajnim službama u skladu sa važećim međunarodnim ugovorima i konvencijama čiji je Argentina potpisnik.³⁰

DNIC je zadužen i za uspostavljanje i delovanje jedinstvene krivične obaveštajne mreže (*de la Red Unificada de Inteligencia Criminal – REDUNIC*) koja predviđa koordinirane akcije raznih obaveštajnih službi, snaga nacionalne bezbednosti i federalne policije u okviru njihovih organizacionih i tehnoloških mogućnosti.

Obaveštajna služba Federalne policije Argentine (Inteligencia de la Policía Federal Argentina) jeste specijalizovana obaveštajna agencija Federalne policije Argentine koja ima slične funkcije i delokrug rada kao američki FBI. Zadužena je za istraživanje svih oblika kriminala i drugih pretnji bezbednosti iz nadležnosti federalne policije i njenih teritorijalnih organizacionih delova.³¹

Obaveštajni ogranak Policije Buenos Ajresa (Inteligencia de la Policía Bonaerense – SIPBA) jeste unutrašnja obaveštajna agencija, i deluje kao operativni obaveštajni ogranak Policije provincije Buenos Ajresa pod rukovodstvom Ministarstva unutrašnjih poslova. Zadužena je za prikupljanje obaveštajnih saznanja o svim pretnjama bezbednosti i izvorima ugrožavanja koji se odnose na opštu, odnosno javnu bezbednost Buenos Ajresa, i za prevenciju svih oblika kriminala kojima se narušava bezbednost provincije i njenih građana.

Obaveštajna služba pomorske prefektуре Argentine (Inteligencia de la Prefectura Naval Argentina – SIPN) jeste specijalizovani obaveštajni ogranak pomorske

³⁰ Uporedi: *Ibid.*, Artículo 17.

³¹ Argentina, In: *Eye Spy Intelligence Magazine*, 2007, *op. cit.*

prefektуре Argentine. Služba u različitim organizacionim oblicima postoji još od 1756. godine, kada su osnovane prve argentinske lučke kapetanije sa policijskim funkcijama vezanim za bezbednost lučke plovidbe i bezbednost pomorskih luka. Od 1951. godine služba je delovala u okviru Nacionalne pomorske prefektуре, pod nazivom *Odeljenje za informacije i bezbednost*, da bi kroz još par transformacija dobila sadašnji organizacioni izgled i funkcije. Pored operativnih obaveštajnih zadataka, SIPN je predstavljao i savetodavno telo Federalne vlade, zaduženo za prikupljanje, analizu i integraciju obaveštajnih saznanja iz svoje nadležnosti (bezbednost teritorijalnih i unutrašnjih voda, pomorskih luka i transporta, istraživanje kršenja pomorskih trgovinskih sporazuma kojima pripada i Argentina – MERCOSUR, itd.).

4. Obaveštajno-bezbednosne ustanove Ministarstva pravde

Obaveštajna služba federalnih kaznenopopratnih ustanova (Inteligencia del Servicio Penitenciario Federal) jeste specijalizovana obaveštajno-bezbednosna agencija Federalnih kaznenopopratnih ustanova, zadužena za prikupljanje obaveštajnih informacija o različitim oblicima ugrožavanja bezbednosti tih ustanova, kao i bezbednost zaposlenih u njima i lica koja se nalaze na odsluženju kazni zatvora.

Obaveštajna služba Policije aerodromske bezbednosti (Inteligencia de la Policía de Seguridad Aeroportuaria) jeste obaveštajni ogranak Policije aerodromske bezbednosti, koja izvršava specijalizovane obaveštajne zadatke vezane za bezbednost aerodroma, zaposlenih na njima i putnika. U spektru njenog interesovanja posebno su pretnje koje se tiču ugrožavanja aerodromske bezbednosti od strane terorističkih entiteta, kao i teški oblici organizovanog kriminala, posebno trgovina drogom, trgovina ljudima i ilegalne migracije.

Finansijsko obaveštajno odeljenje Ministarstva pravde (la Unidad de Información Financiera) zaduženo je za istraživanje svih finansijskih aktivnosti i transakcija u cilju sprečavanja pranja novca i odvracanja od njega u okviru organizovanih kriminalnih aktivnosti, i sprečavanja sumnjivih finansijskih transakcija kojima se mogu podržati terorističke operacije.

5. Vojne obaveštajno-bezbednosne ustanove

Nacionalna direkcija za strategijski vojnoobaveštajni rad (La Militar Dirección Nacional de Inteligencia Estratégica Militar – DNIEM)

Nacionalna direkcija za strategijski vojnoobaveštajni rad (DNIEM) jeste strategijska vojna obaveštajna agencija Argentine i jedan od ključnih subjekata nacionalnog sistema bezbednosti (SIN). Osnovana je Zakonom o obaveštajnoj reformi 25.520 2001. godine. Iako se radi o agenciji koja pripada resornom ministarstvu odbrane, dakle resorna je služba, DNIEM je ipak obaveštajna agencija nacionalnog nivoa/značaja. Osnovna funkcija DNIEM-a je proizvodnja

strateških, operativnih i taktičkih obaveštajnih saznanja za potrebe planiranja i rukovođenja ratnim operacijama, kao i za realizaciju Strateškog nacionalnog obaveštajnog plana.³² Shodno tome, DNIEM je ovlašćen da savetuje resornog ministra o svim pitanjima koja se odnose na izvršavanje njegovih funkcija, i to: integraciju nacionalnog obaveštajnog plana, definisanje plana obaveštajnih aktivnosti o realizaciji obaveštajnih prikupljačkih poslova i obaveštajne analize u domenu odbrambenog strateškog obaveštajnog rada; izradu plana za vođenje strateških obaveštajnih operacija vojske; obezbeđenje obaveštajnih saznanja značajnih za dalji razvoj vojnih nacionalnih potencijala Argentine; modernizaciju vojnog obaveštajnog sektora u cilju olakšavanja realizacije politike odbrane i rukovodnih zadataka resornog ministarstva, itd.

Obaveštajno odeljenje združenog generalštaba ružanih snaga (Jefatura de Inteligencia del Estado Mayor Conjunto de las Fuerzas Armadas – J-2) jeste federalna vojna obaveštajna agencija koja objedinjava rad drugih vojnih obaveštajnih ustanova (SIE, SIN, SIFA). Na operativnom nivou i u okviru Zajedničkog štaba oružanih snaga Argentine (*Estado Mayor Conjunto de las Fuerzas Armadas – EMACON*) deluje zamenik šefa obaveštajne službe (J-2), čije su funkcije da pomogne i savetuje načelnika Zajedničkog štaba u pripremi planova, programa i politike o pitanjima koja se odnose na vojne obaveštajne aktivnosti neophodne za razvoj vojne strategije i usmeravanje i usklađivanje napora u realizaciji strateškog vojnog obaveštavanja i zajedničkog jedinstvenog vojnog planiranja i strateškog komandovanja.

Vojna obaveštajna služba (Servicio de Inteligencia del Ejército – SIE) deluje kao Vojna obaveštajna sekcija argentinske vojske, deo je J-2 i o svom radu direktno izveštava DNIEM. U svojoj organizaciji ima nekoliko specijalizovanih obaveštajnih grupa koje deluju detaširane u različite kompanije i druga pravna lica.

Obaveštajna služba mornarice (Servicio de Inteligencia Naval – SIN) jeste obaveštajna agencija argentinske ratne mornarice. Kao deo J-2, SIN je pod jurisdikcijom Glavnog štaba mornarice. Zadužena je za prikupljanje obaveštajnih saznanja o svim pitanjima od interesa za očuvanje borbene gotovosti mornarice, kao i zaštite njenih ukupnih materijalnih, borbenih i ljudskih potencijala.

Obaveštajna služba ratnog vazduhoplovstva (Servicio de Inteligencia de la Fuerza Aérea – SIFA) predstavlja obaveštajnu agenciju ratnog vazduhoplovstva argentinske vojske, Deo je Glavnog štaba ratnog vazduhoplovstva i zadužena je za prikupljanje obaveštajnih saznanja od značaja za ratno vazduhoplovstvo Argentine.

Vojni obaveštajni centar (Central de Reunión de Inteligencia Militar – CRIM), uključujući i odeljenje G-2 Glavnog štaba Armije i Vojni centar za obaveštajnu kolekciju (CRIM), deluje u svim armijskim centrima i trupnim jedinicama. CRIM je suštinski nasledio strukturu i delokrug rada Armijskog obaveštajnog bataljona 601 (*Batallón de Inteligencia 601*), koji je rasformiran 2000. godine, jer je tokom svog postojanja bio umešan u mnoge političko-kriminalne afere, sve do aktivnog učešća u unutrašnjim državnim prevratima i drugim oblicima tajnih akcija.³³

32 Uporedi: *Ley Defensa nacional, Ley 23.554*, Ministerio de Seguridad, Buenos Aires, 1988, Articulo 14, 15; *Ley de Inteligencia Nacional (Ley 25.520)*, *op. cit.*, Articulo 2, 6, 10.

33 Argentina, In: *Eye Spy Intelligence Magazine*, 2007, *op. cit.*

Literatura

1. Ardanaz, M., Leiras, M., Tommasi, M.; *The Politics of Federalism in Argentina: Implications for Governance and Accountability*, Department of Research and Chief Economist, Columbia University and Inter-American Development Bank, Universidad de San Andrés, IDB Working Paper Series No. IDB-WP-327, June 2012.
2. Bajagić, M.; *Uloga i značaj tehničkog metoda (Technical Intelligence) u prikupljanju obaveštajnih informacija (kumulativna vojnotehnička informacija)*, Beograd, Vojnotehnički institut, Vol. 46, Br. 3, str. 1–108.
3. Balestra, F. F.; *Towares a Democratic Control of Argentina's Intelligence Community*, dostupno na: <http://www.law.harvard.edu/programs/criminal-justice/argentina.pdf>, 27. 2. 2014.
4. Born, H.; Johnson, L. K.; *Who's Watching the Spies: Establishing Intelligence Service Accountability*, Potomac Books, Inc., Washington D.C., 2005.
5. Hannah, G., O'Brien K.A., Rathmell, A.; *Intelligence and Security Legislation for Security Sector Reform*, RAND, Santa Monica, 2005.
6. Lerner, K.L., Lerner B.W. (eds); *Encyclopedia of Espionage, Intelligence, and Security* (Vol. III), Gale Group, Inc., A Division of Thomson Learning, Inc., New York, 2004.
7. Milošević, M., Srećković, Z.; *Bezbednosne službe sveta*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 2010.
8. Turner, F., Miguens, J. E.; *Juan Peron and the Reshaping of Argentina*, Pittsburgh, University of Pittsburgh Press., 1983.
9. Rial, J. R.; *Organismos de Intligencia en América Latina, Inteligencia y seguridad: Revista de análisis y prospectiva*, Nº 5/2008–2009, pp. 69–91.
10. Argentina, *Eye Spy Intelligence Magazine*, 2007, Internet 5. 2. 2014, <http://www.eyespyimag.com/ ARGENTINA.pdf>.
11. *Argentine Intelligence Agencies*, dostupno na: [www. JJ Torres.com](http://www.JJTorres.com) – 2009, 5. 2. 2014.
12. Secret Decree No 1.792/73; dostupno na: <http://www.eyespyimag.com/intelargentina.htm>, 4. 2. 2014.
13. Argentina Personal Data Protection Act 2000, The Senate and The House of Representatives, Of the Argentine Nation in Congress, dostupno na: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan044147.pdf>, 27. 2. 2014.
14. *Constitución de la Nación Argentina*, Publicación del Bicentenario, Buenos Aires: Corte Suprema de Justicia de la Nación, Biblioteca del Congreso de la Nación, 2010.
15. Executive Decree No. 416, 13 May 1976; dostupno na: <http://www.eyespyimag.com/intelargentina.htm>, 4. 9. 2014.
16. Intelligence Legislation Model – Argentina, The Argentinean National Intelligence Law, 2001 and the Regulation of the National Intelligence Act, 2002, Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF), 2011.

17. Ley de Inteligencia Nacional (Ley 25.520), Título I (Principios Generales, Artículo 1, 2), Se Sesiones del Congreso Argentino, En Buenos Aires, A Los Veintisete Del Mes Del Noviembre Del Año Dos Mil Uno, Sancionada: Noviembre 27 de 2001, Promulgada: Diciembre 3 de 2001.
18. Ley de Seguridad Interior, Ley N° 24.059, Secretaria de Seguridad Interior, Buenos Aires, 1992.
19. Ley Defensa Nacional, Ley 23.554, Ministerio de Seguridad, Buenos Aires, 1988.
20. *Republic of Argentina*, Public Administration Country Profile, Division for Public Administration and Development Management (DPADM), Department of Economic and Social Affairs (DESA), United Nations, January 2004.

INTELLIGENCE AND SECURITY SYSTEM OF REPUBLIC OF ARGENTINA

Mladen Bajagic

Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade

Summary: Republika Argentina je postepeno razvijala i programski i organizaciono osavremenjivala obaveštajno-bezbednosni sistem, koji danas u svetskim/globalnim razmerama predstavlja respektabilan obaveštajno-bezbednosni aparat, sposoban da se po najvišim standardima i na visokom strategijskom i operativnom planu efikasno suprotstavi svim savremenim pretnjama bezbednosti. Iako u pojedinim periodima razvoja Argentina nije imala sve potrebne atribute demokratske države (vreme vojnih hunti), i tada je polagala značajnu pažnju sveobuhvatnom razvoju obaveštajno-bezbednosnih potencijala. Kroz istraživanje obaveštajno-bezbednosnih potencijala Argentine u ovom radu, primenom više naučnih metoda i metodskih postupaka (istorijski, pravni i sociološki metod, analiza sadržaja, komparativni metod itd.), uočene su mnoge opšte karakteristike, ali osobenosti u razvoju i organizaciji obaveštajnih i bezbednosnih poslova. Temelj ovog istraživanja u metodološkom smislu bila je kritička i sveobuhvatna analiza političko-pravnih dokumenata (strategija, zakona, uredbi) koji se odnose na organizaciju obaveštajno-bezbednosnog sistema, zakonom utvrđenog delokruga rada, nadležnosti, ovlašćenja i organizacije obaveštajno-bezbednosnog sistema, kao i pojedinih primera iz prakse. Generalno, danas u Argentini deluje snažan i organizovan obaveštajno-bezbednosni sistem, sačinjen od više obaveštajno-bezbednosnih ustanova, od kojih se posebno ističu: Obaveštajni sekretarijat (*La Secretaría de Inteligencia – SI*), Nacionalna kriminalističko-obaveštajna direkcija (*La Dirección Nacional de Inteligencia Criminal – DNIC*) i Nacionalna direkcija za strategijski vojnoobaveštajni rad (*La Militar Dirección Nacional de Inteligencia Estratégica Militar – DNIEM*). Ove ustanove u pravom smislu predstavljaju „kostur“ nacionalnog obaveštajno-bezbednosnog sistema, koji je i prva linija zaštite nacionalne bezbednosti Argentine.